

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ

ចម្លោះ និង បន្សំ

ថ្នាក់ទី ១០

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ៖ អនុបណ្ឌិត ថៃ ហេង

គរុនិស្សិត ផ្នែក៖ គណិតវិទ្យា ជំនាន់ទី ១៥

១. អ៊ុន វិចិត្រ

២. ចាប ពិសិដ្ឋ

៣. គិត ចំរើន

៤. ខែម ពុទ្ធី

៥. ឆួន សុខ

ឆ្នាំសិក្សា៖ ២០០៩ ~ ២០១០

អារម្ភកថា

កម្រងមេរៀនសង្ខេប និងលំហាត់-ចម្លើយមេរៀន ចម្លង និង បន្សំ ថ្នាក់ទី១០ ត្រូវបានរៀបរៀងដោយយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ក្រោមការណែនាំរបស់លោកអនុបណ្ឌិត ថៃ ហេង ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យគណិតវិទ្យានៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ ។ ការរៀបរៀងនេះផ្ដោតសំខាន់លើ រូបមន្ត ទ្រឹស្តីបទគ្រី: និងការអនុវត្តន៍ខ្លះៗក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ដែលសមស្របទៅតាមកម្រិតនៃការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សា។

គោលបំណងក្នុងការសិក្សាលើលំហាត់មេរៀន ចម្លង និង បន្សំ នេះ ដើម្បីអោយសិស្សរកឃើញនូវចំនុចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម:

1. ធ្វើអោយសិស្សយល់ពីបញ្ញត្តិនៃមេរៀន។
2. ចំណេះដឹង ឬការយល់ដឹងរបស់សិស្ស ចំពោះការដោះស្រាយលំហាត់។
3. ផ្សារភ្ជាប់គណិតវិទ្យាទៅនឹងការអនុវត្តន៍ប្រចាំថ្ងៃ ព្រមទាំងបណ្តុះគំនិតអោយស្រលាញ់គណិតវិទ្យា និង ខិតខំស្រាវជ្រាវបន្ថែម។

អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបក្រុមរបស់ខ្ញុំ បានខិតខំដោះស្រាយលំហាត់យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ និងច្នៃប្រឌិត ដើម្បីជាការស្វែងយល់របស់អ្នកសិក្សា ឬអ្នកអានកាន់តែប្រសើរឡើង។ មុននឹងឈានដល់ការដោះស្រាយលំហាត់នីមួយៗ យើងបានបំផុសនូវចំនុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម:

- គន្លឹះសំខាន់ៗសម្រាប់ដោះស្រាយលំហាត់
- ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗដែលបានកើតឡើង
- វិធីសាស្ត្រផ្សេងៗជាច្រើនក្នុងការដោះស្រាយលំហាត់នីមួយៗ
- លំហាត់ដែលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយយើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាជឿជាក់ថា ការរៀបរៀងនេះ ពិតជាមានចំណុចខ្លះខាតជាច្រើន ដូចជាការសរសេរ គំនិត និង អត្ថន័យ។ ដោយហេតុនេះ ក្រុមយើងខ្ញុំរង់ចាំទទួលយកនូវរាល់ការរិះគន់ដោយរីករាយដើម្បីស្ថាបនា និងកែលំអ ព្រមទាំងធ្វើអោយការងារស្រាវជ្រាវនេះកាន់តែប្រសើរឡើងថែមមួយកម្រិតទៀត។ ជាចុងក្រោយ ក្រុមយើងខ្ញុំដែលជាគរុនិស្សិត គណិតវិទ្យាជំនាន់ទី ១៥ សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកសាស្ត្រាចារ្យ ថៃ ហេង ដែលបានផ្តល់ឱកាសអោយក្រុមយើងខ្ញុំបានស្រាវជ្រាវលើមេរៀននេះ។ សូមជូនពរអោយលោកគ្រូទទួលបានជោគជ័យគ្រប់ការងារ។

អ្នករៀបរៀង
គរុនិស្សិត ផ្នែក៖ គណិតវិទ្យា ជំនាន់ទី ១៥

មាតិកា

ទំព័រ

ជំពូក ៨ ចម្លាស់ និង បន្សំ.....	១
មេរៀនទី ១. ចម្លាស់.....	១
លំហាត់:.....	២
ដំណោះស្រាយ:.....	៣
មេរៀនទី ២ បន្សំ:.....	៥
លំហាត់:.....	៦
ដំណោះស្រាយ	៧
លំហាត់ជំពូក ៨.....	១១
ដំណោះស្រាយលំហាត់ជំពូក ៨	១៤

ជំពូកទី ៨

ចម្លោះ និង បន្សំ

មេរៀនទី ១

ចម្លោះ

មេរៀនសង្ខេប

➢ គោលការណ៍ផលបូក

m ជាចំនួនធាតុក្នុង ព្រឹត្តិការណ៍ A និង n ជាចំនួនធាតុក្នុង ព្រឹត្តិការណ៍ B ៖

- ❖ បើ A និង B គ្មានធាតុរួម នោះ ព្រឹត្តិការណ៍ A ឬ B មានធាតុ $m+n$ ។
- ❖ បើ A និង B មាន p ធាតុរួម នោះ ព្រឹត្តិការណ៍ A ឬ B មានធាតុ $m+n-p$ ។

➢ គោលការណ៍ផលគុណ

បើ m ជាចំនួនធាតុនៃ ព្រឹត្តិការណ៍ A និង n ជាចំនួនធាតុក្នុង ព្រឹត្តិការណ៍ B កើតឡើងបន្ទាប់ពី ព្រឹត្តិការណ៍ A កើតឡើង នោះ ព្រឹត្តិការណ៍ A និង B កើតឡើងមាន $m \times n$ របៀប។

- ចម្លោះនៃ n ធាតុគឺជា តម្រូវប្រែប្រួល n វត្ថុខុសៗគ្នា ជាជួរតាមលំដាប់។ ចំនួនចម្លោះនៃ n ធាតុ មាន $n!$ របៀប។
- ចម្លោះនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុ គឺជា តម្រូវប្រែប្រួល r វត្ថុខុសៗគ្នា ជាជួរតាមលំដាប់ដែលធាតុនីមួយៗ យកចេញពី n ធាតុខុសៗគ្នា។ ចំនួនចម្លោះនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុមាន៖

$$P_{n;r} = n \cdot n-1 \cdot n-2 \dots n-r+1 \text{ ឬ } P_{n;r} = \frac{n!}{n-r!} \quad n \in \mathbb{N}, r \in \mathbb{N}, r \leq n$$

- ចម្លោះច្រើនដែលនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុ គឺជាការតម្រូវប្រែប្រួល r ធាតុដែលធាតុនីមួយៗអាចជាធាតុដដែលយកចេញពី n ធាតុខុសគ្នា។ ចំនួនចម្លោះច្រើនដែលនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុមាន n^r ។
- ចំនួនចម្លោះរង់ចាំនៃ n ធាតុមាន $n-1!$ ។

$$n! = n \cdot n-1 \cdot n-2 \dots 3 \times 2 \times 1 = n \cdot n-1!$$

លំហាត់

- ១. គេបោះគ្រាប់ឡកឡាក់ពីរគ្រាប់ខុសគ្នា។ រកចំនួនលទ្ធផលដែលអាចកើតឡើង បើលទ្ធផលនោះ មានផលបូកឆ្នើ 5 ឬ 6 ។
- ២. គេមានរថយន្តឈ្នួល 3 ប្រភេទសម្រាប់បំរើសេវាធ្វើដំណើរទៅឬមកពីក្នុងភូមិនៅទីប្រជុំជនមួយ ដែលនៅក្បែរគ្នា។ ពេលធ្វើដំណើរទៅទីប្រជុំជនពុំសុខអាចដឹករថយន្តណាមួយ ឬក៏គាត់ដើរ ដោយខ្លួនឯង។ ហេតុដូច្នោះ ពេលត្រលប់មកផ្ទះវិញ គាត់សម្រេចចិត្តដឹករថយន្ត។ តើការធ្វើដំណើរទៅឬមករបស់គាត់មានប៉ុន្មានរបៀប។
- ៣. មានបុរស 6 នាក់និងនារី 5 នាក់ចាប់ដៃគ្នាភ្ជាប់គ្នា។ តើការចាប់ដៃគ្នាស្រីប្រុសនេះមានប៉ុន្មាន របៀប។
- ៤. នៅថ្ងៃសម្រាកមួយសូត្រីរៀបផែនការការងាររបស់ខ្លួន៖ ធ្វើកិច្ចការសាលារៀន ប្រាកសម្លៀកបំពាក់ អានកាសែតឬទស្សនាវដ្តី ស្រាវជ្រាវឯកសារតាមអ៊ីនធឺណែត។ តើការបំពេញផែនការនេះ តាមលំដាប់មុនក្រោយមានប៉ុន្មានរបៀប?
- ៥. រកចំនួនទាំងអស់នៃចំនួនដែលមានលេខ 4 ខ្ទង់ដោយប្រើគ្រប់លេខរបស់ចំនួន 4219។
- ៦. ផ្នែករៀនមួយមានសិស្ស 40 នាក់ គ្រូត្រូវការសិស្ស 2 នាក់ដើម្បីដោះស្រាយលំហាត់លេខ 2 និងលេខ 5 ដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅលំហាត់។ តើគ្រូអាចហៅសិស្សបានប៉ុន្មានរបៀបដើម្បី ដោះស្រាយលំហាត់?
- ៧. តើជ័យលាភីមានចំនួនប៉ុន្មានរបៀប ដើម្បីចាប់យករង្វាន់លេខ 1 លេខ 2 និង លេខ 3 សម្រាប់ មុនស្ស 9 នាក់។
- ៨. កាក់មួយមានមុខពីរគឺខាងរូប និងខាងលេខ។ គេបោះកាក់នេះ 4 ដងបន្តបន្ទាប់គ្នា។ រកចំនួនលទ្ធផលដែលអាចកើតឡើងទាំងអស់។ សង់ដ្យាក្រាមដើមឈើ។
- ៩. កុមារវិនយកឆ្នើ 6 ពណ៌ផ្សេងៗរៀបជារង្វង់ឲ្យឆ្លាស់ពណ៌គ្នា។ តើវិធីអាចរៀបបានប៉ុន្មានរបៀប ផ្សេងៗគ្នា។

១០. ចូរគណនា៖ ក. $\frac{4!}{3!}, \frac{10!}{7!}, \frac{9!}{5!3!}, \frac{n-1!}{n!}, \frac{n!}{n-3!}, \frac{n!^2}{n-1!n-2!}$
 ខ. $P_{6,4}, P_{5,3}, P_{7,7}$ ។

ដំណោះស្រាយ

១. រកចំនួនលទ្ធផលដែលអាចកើតឡើង បើលទ្ធផលនោះមានផលបូកស្មើនឹង 5 ឬ 6
 តាង A ជា ព្រឹត្តិការណ៍ដែលគ្រាប់ឡកឡាក់ទាំងពីរចេញគុំចំនួនដែលមានផលបូកស្មើនឹង 5
 ចំនួនលទ្ធផលដែលមានផលបូកស្មើនឹង 5 មានបួនរបៀបគឺ 1,4 ; 4,1 ; 2,3 ; 3,2
 នាំអោយ $n A = 4$
 តាង B ជា ព្រឹត្តិការណ៍ដែលគ្រាប់ឡកឡាក់ទាំងពីរចេញគុំចំនួនមានផលបូកស្មើនឹង 6
 ចំនួនលទ្ធផលដែលមានផលបូកស្មើនឹង 6 មានប្រាំរបៀបគឺ 1,5 ; 5,1 ; 2,4 ; 4,2 និង 3,3
 នាំអោយ $n B = 5$
 ព្រឹត្តិការណ៍ដែលគ្រាប់ឡកឡាក់ មានផលបូកស្មើនឹង 5 ឬ 6 គឺ

$$n A \cup B = n A + B = 4 + 5 = 9$$
 ដូចនេះ ចំនួនលទ្ធផលដែលអាចកើតឡើងមាន 9 របៀប។
២. រកចំនួនរបៀបនៃការធ្វើដំណើរទៅ ឬមករបស់ពូសុខ
 ដោយពេលទៅ ពូសុខមានបួនជម្រើសសម្រាប់ការធ្វើដំណើររបស់គាត់ គឺ ជិះរថយន្តទី 1
 ជិះរថយន្តទី 2 ជិះរថយន្តទី 3 ឬ ដោយដើរ ហើយនៅពេលគាត់ត្រឡប់មកវិញគាត់ជិះរថយន្ត
 មានន័យថា គាត់មានជម្រើសបីរបៀបគឺ ជិះរថយន្តទី 1 ជិះរថយន្តទី 2 ជិះរថយន្តទី 3
 ដូចនេះ ការធ្វើដំណើររបស់គាត់គឺ $4 \times 3 = 12$ របៀប។
៣. រកចំនួនរបៀបនៃការចាប់ដៃគូស្រីប្រុស ក្នុងការជ្រើសរើសនារីម្នាក់ក្នុងចំនោម 5 នាក់ មាន
 5 ជម្រើស ហើយជ្រើសរើសបុរសម្នាក់ក្នុងចំនោម 6 នាក់មាន 6 ជម្រើស។
 ដូចនេះ ចំនួនរបៀបនៃការចាប់ដៃគូស្រីប្រុសនេះមាន $5 \times 6 = 30$ របៀប។
៤. រកចំនួនរបៀបនៃការបំពេញផែនការតាមលំដាប់មុនក្រោយ
 ផែនការទាំងនេះមានធ្វើកិច្ចការសាលា ប្រាកសំលៀកបំពាក់ អានការសែតឬទស្សនាវដ្តី
 និងការស្រាវជ្រាវឯកសារ។
 ចំនួនរបៀបនៃការបំពេញផែនការនេះតាមលំដាប់មុនក្រោយ ជាចម្លាស់នៃ 4 ធាតុគឺ

$$4! = 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24$$
 របៀប។
៥. រកចំនួនទាំងអស់នៃចំនួនដែលមានលេខ 4 ខ្ទង់ដោយប្រើគ្រប់លេខរបស់ចំនួន 4129
 ចំនួនដែលកើតឡើងពីការតម្រៀមចំនួនដែលមានលេខ 4 ខ្ទង់ដោយប្រើលេខ 4,1,2 និង 9
 គឺជាចម្លាស់នៃ 4 ធាតុ $4! = 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24$ ចំនួន។
៦. រកចំនួនរបៀបដែលគ្រូអាចហៅសិស្សប្រាំនាក់ ដើម្បីដោះស្រាយលំហាត់
 ចំនួនរបៀបក្នុងការហៅសិស្ស 2 នាក់ ឲ្យឡើងដោះស្រាយលំហាត់លេខ 2 និងលេខ 5 ក្នុងចំនោម

សិស្សទាំង 40 នាក់ គឺជាចម្លោះ 2 ឆាតុយកពី 40 ឆាតុគឺ

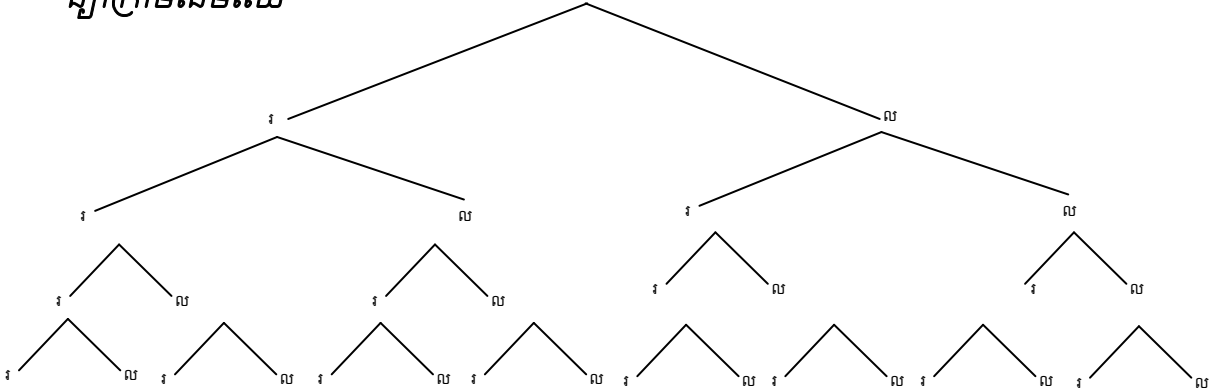
$$P_{40,2} = \frac{40!}{40-2!} = \frac{40 \times 39 \times 38!}{38!} = 40 \times 39 = 1560 \text{ របៀប}$$

ដូចនេះ គ្រូអាចហៅសិស្សដោះស្រាយលំហាត់បាន 1560 របៀប

- ៧. រកចំនួនជ័យលាភី ដើម្បីចាប់យករង្វាន់លេខ 1 លេខ 2 និងលេខ 3 សម្រាប់មនុស្ស 9 នាក់
 ការចាប់រង្វាន់យកជ័យលាភីលេខ 1 លេខ 2 និងលេខ 3 នេះជាចម្លោះនៃ 3 ឆាតុយកពី 9 ឆាតុ
 គឺ $P_{9,3} = \frac{9!}{9-3!} = 9 \times 8 \times 7 = 504$ របៀប

ដូចនេះ ជ័យលាភីមានចំនួន 504 របៀប

- ៨. រកចំនួនលទ្ធផលដែលអាចកើតឡើងទាំងអស់
 កាក់មួយមានមុខពីរគឺ ខាងរូប (តាងដោយ រ) និងខាងលេខ (តាងដោយ ល)
 នោះការបោះកាក់ម្តង មានពីរករណីកើតឡើង
 លទ្ធផលក្នុងការបោះកាក់ 4 ដងបន្តបន្ទាប់គ្នា មានចំនួន $2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^4 = 16$ ករណី
 ដូចគ្រាមដើមលើ

- ៩. រកចំនួនរបៀបដែលវិនិច្ឆ័យបាន
 ការយកឃ្លី 6 ពណ៌ផ្សេងៗគ្នារៀបជារង្វង់ឲ្យឆ្លាស់ពណ៌គ្នា ជាចម្លោះនៃ 6 ឆាតុ
 ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលវិនិច្ឆ័យបានគឺ $\frac{6!}{6} = 5! = 120$ របៀប

១០. គណនា

$$\frac{4!}{3!} = \frac{4 \times 3!}{3!} = 4 ; \frac{10!}{7!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7!} = 720 ; \frac{9!}{5!3!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5!3! \times 2 \times 1} = 504$$

$$\frac{n-1!}{n!} = \frac{n-1!}{n \cdot n-1!} = \frac{1}{n} ; \frac{n!}{n-3!} = \frac{n \cdot n-1 \cdot n-2 \cdot n-3!}{n-3!} = n \cdot n-1 \cdot n-2$$

$$\frac{n!^2}{n-1! \cdot n-2!} = \frac{n! \cdot n!}{n-1! \cdot n-2!} = \frac{n \cdot n-1! \cdot n \cdot n-1 \cdot n-2!}{n-1! \cdot n-2!} = n^2 \cdot n-1$$

មេរៀនទី ២ បន្សំ

មេរៀនសង្ខេប

១. បន្សំនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុ គឺជាការយក r វត្ថុចេញពី n វត្ថុដោយមិនគិតលំដាប់។ ចំនួនបន្សំនៃ r ធាតុយកពី n ធាតុគឺ $C_{n,r} = \frac{n!}{(n-r)!r!} = \frac{n \cdot (n-1) \cdot (n-2) \cdot \dots \cdot (n-r+1)}{r!}$ ។
២. ទ្រឹស្តីបទទ្វេធា $a+b^n = C_{n,0} a^n + C_{n,1} a^{n-1}b + C_{n,2} a^{n-2}b^2 + \dots + C_{n,n} b^n$
  - ផលបូកនេះមាន $n+1$ គូ
  - ចំពោះតួបន្តបន្ទាប់គ្នា ស្វ័យគុណរបស់ a ចុះតាមលំដាប់នៅពេលដែល ស្វ័យគុណរបស់ b កើនតាមលំដាប់។
  - ក្នុងតួនីមួយៗ ផលបូកនៃស្វ័យគុណ a និង b ស្មើនឹង n ។
  - មេគុណរបស់ $a^{n-k}b^k$ គឺ $C_{n,k}$
  - ករណី $b=1$ គេបាន $1+a^n = C_{n,0} + C_{n,1} a + C_{n,2} a^2 + \dots + C_{n,n} a^n$ ហើយមេគុណរបស់ a^k គឺ $C_{n,k}$ ។

លំហាត់

១. គណនា៖ ក. $\frac{C_{9,5}}{C_{8,5}}$ ខ. $\frac{C_{10,6}}{C_{9,5}}$ គ. $\frac{C_{n+1,p}}{C_{n,p}}$ ។
២. ក្នុងក្រុមពិសេសមានសមាជិក 14 នាក់។ គេបង្កើតគណៈប្រតិភូមានសមាជិក 5 នាក់រើសចេញពីក្រុមពិសេសនេះ។ តើគេអាចបង្កើតគណៈប្រតិភូបានប៉ុន្មានរបៀប?
៣. គេរើសមនុស្សចាស់ 4 នាក់និងក្មេង 3នាក់ ចេញពីក្រុមមួយដែលមានមនុស្សចាស់ 8នាក់ និងក្មេង 5 នាក់។ តើគេអាចរើសបានប៉ុន្មានរបៀប?
៤. គេរើសអក្សរ 5តួចេញពីអក្សរ A, B, C, D, E, F, G, H, I និង J ។
  - ក. តើគេអាចរើសបានប៉ុន្មានរបៀប?
  - ខ. តើគេអាចរើសបានប៉ុន្មានរបៀប បើក្នុងចំណោម 5 អក្សរនោះ៖
    - មានព្យញ្ជនៈតែ 3 គត់
    - គ្មានស្រៈសោះ
    - យ៉ាងតិចមានស្រៈមួយ។
៥. តើគេអាចចែកសិស្សបានប៉ុន្មានរបៀប បើគេដឹងថាមាន៖
  - ក. សិស្ស 5 នាក់ចែកជា 2 ក្រុម ដែលក្រុមមួយមាន 2នាក់ និងមួយក្រុមទៀតមាន 3 នាក់។
  - ខ. សិស្ស 9 នាក់ចែកជា 2 ក្រុម ដែលមួយក្រុមមានសិស្ស 4 នាក់និង5 នាក់។
  - គ. សិស្ស 9 នាក់ចែកជា 3 ក្រុម ដែលមួយក្រុមមានសិស្ស 2 នាក់ 3នាក់និង4នាក់។
៦. ចូរសរសេរឋិត្យដំបូងតាមស្វ័យគុណកើននៃ x ក្នុងការពន្លាតទ្វេធានៃកន្សោមខាងក្រោម៖
  - ក. $2-ax^6$ ខ. $3y+2x^5$ ។
៧. ចូរបង្ហាញថា $1+\sqrt{x}^5 - 1-\sqrt{x}^5 = 10\sqrt{x} + 20x\sqrt{x} + 2x^2\sqrt{x}$
 ទាញរកតម្លៃ $1+\sqrt{2}^5 - 1+\sqrt{2}^5$ ។
៨. ចូរសរសេរ 4 តួដំបូងតាមស្វ័យគុណកើននៃ y ក្នុងការពន្លាតទ្វេធានាខាងក្រោម៖
  - ក. $1+y^{10}$ ខ. $1-y^{12}$ គ. $1+y^2^9$ ឃ. $1-3y^2^7$
៩. គេពន្លាតទ្វេធានៃកន្សោមនីមួយៗខាងក្រោម៖
  - ក. ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតកន្សោម $1-x^2^{20}$ រកតួដែលមាន x^2
  - ខ. ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតកន្សោម $1+4x^7$ រកតួដែលមាន x^2

ជំនេររូបមន្ត

១. គណនា

$$ក. \frac{C_{9,5}}{C_{8,5}} = \frac{\frac{9!}{5!9-5!}}{\frac{8!}{5!8-5!}} = \frac{9!}{5!4!} \times \frac{5!3!}{8!} = \frac{9}{4}$$

ដូចនេះ: $\frac{C_{9,5}}{C_{8,5}} = \frac{9}{4}$ ។

$$ខ. \frac{C_{10,6}}{C_{9,5}} = \frac{\frac{10!}{6!10-6!}}{\frac{9!}{5!9-5!}} = \frac{10!}{6!4!} \times \frac{5!4!}{9!} = \frac{5}{3}$$

ដូចនេះ: $\frac{C_{10,6}}{C_{9,5}} = \frac{5}{3}$ ។

$$គ. \frac{C_{n+1,p}}{C_{n,p}} = \frac{(n+1)!}{p!(n+1-p)!} \times \frac{p!n-p!}{n!} = \frac{n+1}{n-p+1}$$

ដូចនេះ: $\frac{C_{n+1,p}}{C_{n,p}} = \frac{n+1}{n-p+1}$ ។

២. រកចំនួនរបៀបដែលគេអាចបង្កើតគណៈប្រតិភូបានដោយក្រុមពិសេសមានសមាជិក 14នាក់ ហើយគេបង្កើតគណៈប្រតិភូមានសមាជិក 5នាក់ រើសចេញពី 14នាក់

គេបានចំនួនរបៀបនៃការបង្កើតគណៈប្រតិភូគឺ $C_{14,5} = \frac{14!}{5!14-5!} = \frac{14!}{5!9!} = 2002$ របៀប។

៣. រកចំនួនរបៀបដែលគេអាចរើសមនុស្សបាន តាមបំរាប់ គេរើសមនុស្សចាស់ 4នាក់ចេញពី មនុស្ស 8 នាក់ គេបាន $C_{8,4}$ របៀប និងគេរើសក្មេង 3 នាក់ចេញពីក្មេង 5នាក់ គេបាន $C_{5,3}$ របៀប គេបានចំនួនរបៀបនៃការរើសមនុស្សចាស់ 4នាក់ និងក្មេង 3នាក់ស្មើនឹង

$$C_{8,4} \times C_{5,3} \text{ នោះ } C_{8,4} \times C_{5,3} = \frac{8!}{4!4!} \times \frac{5!}{3!2!} = 700 \text{ របៀប។}$$

ដូចនេះ គេអាចជ្រើសរើសមនុស្សបានចំនួន 700 របៀប។

៤. គេរើសអក្សរ 5 គូចេញពីក្នុងអក្សរ A, B, C, D, E, F, G, H, I និង J មាន 10

ក. រកចំនួនរបៀបដែលអាចជ្រើសរើសបាន

តាមបំរាប់ចំនួនរបៀបដែលអាចជ្រើសរើសបានមាន C 10,5

$$C 10,5 = \frac{10!}{5!5!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6}{5!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6}{5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = 252 \text{ របៀប}$$

ខ.-មានព្យញ្ជនៈតែ 3 គត់ មានន័យថា រើសព្យញ្ជនៈ 3 ពីក្នុង 7 និង (ស្រៈ 2 ពីក្នុង 3

$$\text{គេបានចំនួនរបៀបគឺ } C 7,3 \times C 3,2 = \frac{7!}{4!3!} \times \frac{3!}{2!1!} = \frac{7 \times 6 \times 5}{2} = 105 \text{ របៀប}$$

ដូចនេះ គេរើសបានចំនួន 105 របៀប។

-គ្មាន (ស្រៈសោះ

ចំនួនរបៀបដែលគេរើសបានដោយគ្មាន (ស្រៈមានន័យថាគេរើសបានព្យញ្ជនៈទាំងអស់

$$\text{គេបានចំនួនរបៀបគឺ } C 7,5 = \frac{7!}{5!2!} = \frac{7 \times 6}{2} = 21 \text{ របៀប}$$

ដូចនេះ គេរើសបានចំនួន 21 របៀប។

-រើសបានយ៉ាងតិច (ស្រៈមួយ

ចំនួនរបៀបដែលគេរើសបានយ៉ាងតិចមាន (ស្រៈមួយ គេបានចំនួនរបៀបទាំងអស់គឺ

$$C 3,1 \times C 7,4 + C 3,2 \times C 7,3 + C 3,3 \times C 7,2 \\ = \frac{3!}{2!} \times \frac{7!}{4!3!} + \frac{3!}{2!} \times \frac{7!}{4!3!} + \frac{3!}{3!} \times \frac{7!}{5!2!} = 105 + 105 + 21 = 231 \text{ របៀប}$$

ដូចនេះ គេអាចរើសបាន 231 របៀប។

៥. រកចំនួនរបៀបដែលគេអាចចែកសិស្សបានតាមករណីនីមួយៗខាងក្រោម

ក/ សិស្ស 5 នាក់ត្រូវចែកជាពីរក្រុម 1 ក្រុម 2 នាក់ និងមួយក្រុម 3 នាក់

ឧបមាថាគេបង្កើតក្រុមដែលមានសមាជិកមានសិស្សខុសគ្នា គឺជាចម្លោះនៃសិស្សយកចេញពី

$$\text{សិស្ស 5 នាក់គេបាន } P 5,5 = \frac{5!}{5-5!} = 5! \text{ របៀប}$$

ក្រុមមួយមានសិស្សពីរនាក់មានចំនួនរបៀប 2! តិចជាងក្រុមមួយទៀតមានសិស្សបីនាក់មាន

$$\text{ចំនួនរបៀប 3! តិចជាង នាំអោយចំនួនរបៀបទាំងអស់គឺ } \frac{5!}{2!3!} = 10 \text{ របៀប។}$$

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបគឺ 10 របៀប។

ខ/ តាមសំនួរ (ក) គេបានចំនួនរបៀបទាំងអស់គឺ $\frac{9!}{5!4!} = 126$ របៀប

ដូចនេះ គេចែកសិស្សបានចំនួន 126 របៀប។

គ/ 9 នាក់ចែកជាបីក្រុមមានសមាជិក 2, 3, 4 រៀងគ្នា

តាមសំនួរ (ក) គេបាន $\frac{9!}{2! \times 3! \times 4!} = 1260$ របៀប

ដូចនេះ គេចែកសិស្សបាន 1260 របៀប។

៦. សរសេរ បីតួដំបូងតាមលំដាប់កើននៃ x ក្នុងការពន្លាតទ្វេធាខាងក្រោម

តាមរូបមន្ត $(a+b)^n = C(n,0)a^n + C(n,1)a^{n-1}b + \dots + C(n,n)b^n$

ក. $(a-2x)^6$ តាមរូបមន្តខាងលើយើងបាន

$[2+(-ax)]^6 = C(6,0)2^6 + C(6,1)2^5(-ax) + C(6,2)2^4(-ax)^2 + \dots + C(6,6)(-ax)^6$
 $= 64 - 192ax + 240a^2x^2 + \dots$

ដូចនេះ បីតួដំបូងនៃការពន្លាតតាមលំដាប់កើននៃ x ក្នុងការពន្លាតទ្វេធា $(a-2x)^6$ គឺ

$64 - 192ax + 240a^2x^2$ ។

ខ. $(3y+2x)^5$ តាមរូបមន្តខាងលើយើងបាន

$(3y+2x)^5 = C(5,0)(3y)^5 + C(5,1)(3y)^4(2x) + C(5,2)(3y)^3(2x)^2 + \dots$
 $= 243y^5 + 810y^4x + 1080y^3x^2 + \dots$

ដូចនេះ បីតួដំបូងនៃការពន្លាតតាមលំដាប់កើននៃ x ក្នុងការពន្លាតទ្វេធា $(3y+2x)^5$ គឺ

$243y^5 + 810y^4x + 1080y^3x^2$ ។

៧. បង្ហាញថា $(1+\sqrt{x})^5 - (1-\sqrt{x})^5 = 10\sqrt{x} + 20x\sqrt{x} + 2x^2\sqrt{x}$ រួចទាញរក $(1+\sqrt{2})^5 - (1-\sqrt{2})^5$

តាមទ្រឹស្តីទ្វេធាគេបាន

* $(1+\sqrt{x})^5 = C(5,0) + C(5,1)(\sqrt{x}) + C(5,2)(\sqrt{x})^2 + C(5,3)(\sqrt{x})^3 + \dots + C(5,5)(\sqrt{x})^5$
 $= 1 + 5\sqrt{x} + 10x + 10x\sqrt{x} + 5x^2 + x^2\sqrt{x}$ (1)

* $(1-\sqrt{x})^5 = C(5,0) + C(5,1)(-\sqrt{x}) + C(5,2)(-\sqrt{x})^2 + C(5,3)(-\sqrt{x})^3 + \dots$
 $\dots + C(5,5)(-\sqrt{x})^5$

$= 1 - 5\sqrt{x} + 10x - 10x\sqrt{x} + 5x^2 - x^2\sqrt{x}$ (2)

យក (1)-(2) គេបាន $(1+\sqrt{x})^5 - (1-\sqrt{x})^5 = 10\sqrt{x} + 20x\sqrt{x} + 2x^2\sqrt{x}$ ។

ដូចនេះ $(1+\sqrt{x})^5 - (1-\sqrt{x})^5 = 10\sqrt{x} + 20x\sqrt{x} + 2x^2\sqrt{x}$ ។

ទាញរកតម្លៃនៃ $(1+\sqrt{2})^5 - (1-\sqrt{2})^5$ តាម $(1+\sqrt{x})^5 - (1-\sqrt{x})^5 = 10\sqrt{x} + 20x\sqrt{x} + 2x^2\sqrt{x}$

យក $\sqrt{x} = \sqrt{2}$ គេបាន

$$(1+\sqrt{2})^5 - (1-\sqrt{2})^5 = 10\sqrt{2} + 20 \times 2\sqrt{2} + 2(2)^2 \sqrt{2} = \sqrt{2}(10+40+8) = 58\sqrt{2}$$

ដូចនេះ $(1+\sqrt{2})^5 - (1-\sqrt{2})^5 = 58\sqrt{2}$ ។

៨. សរសេរ បួនតួដំបូងតាមស្វ័យគុណកើននៃ y តាមទ្រឹស្តីបទទ្វេធាគេបាន

ក. $(1+y)^{10} = C(10,0) + C(10,1)y^1 + C(10,2)y^2 + C(10,3)y^3 + \dots$
 $= 1 + 10y + 45y^2 + 120y^3 + \dots$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $(1+y)^{10}$ គឺ $1 + 10y + 45y^2 + 120y^3$ ។

ខ. $(1-y)^{12} = C(12,0) + C(12,1)(-y)^1 + C(12,2)(-y)^2 + C(12,3)(-y)^3 + \dots$
 $= 1 - 12y + 66y^2 - 220y^3 + \dots$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $(1-y)^{12}$ គឺ $1 - 12y + 66y^2 - 220y^3$ ។

គ. $(1+y^2)^9 = C(9,0) + C(9,1)y^2 + C(9,2)(y^2)^2 + C(9,3)(y^2)^3 + \dots$
 $= 1 + 9y^2 + 36y^4 + 84y^6 + \dots$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $(1+y^2)^9$ គឺ $1 + 9y^2 + 36y^4 + 84y^6$ ។

ឃ. $(1-3y^2)^7 = C(7,0) + C(7,1)(-3y^2) + C(7,2)(-3y^2)^2 + C(7,3)(-3y^2)^3 + \dots$
 $= 1 - 21y^2 + 189y^4 - 945y^6 + \dots$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $(1-3y^2)^7$ គឺ $1 - 21y^2 + 189y^4 - 945y^6$ ។

៩. ក. ក្នុងលទ្ធផលនៃការពន្លាតកន្សោម $(1-x^2)^{20}$ រកតួដែលមាន x^6 តាមទ្រឹស្តីបទទ្វេធាតួដែល

មាន x^6 គឺតួ $C(20,3)(-x^2)^3 = \frac{20!}{3!(20-3)!}(-x^2)^3 = -1140x^6$ ។

ដូចនេះ $-1140x^6$ គឺជាតួដែលមាន x^6 ក្នុងការពន្លាត $(1-x^2)^{20}$ ។

ខ. ក្នុងលទ្ធផលនៃការពន្លាតកន្សោម $(1+4x)^7$ រកតួដែលមាន x^2 តាមទ្រឹស្តីបទទ្វេធាតួដែល

មាន x^2 គឺតួ $C(7,2)(4x)^2 = \frac{7!}{5!(7-2)!}(4x)^2 = 336x^2$ ។

ដូចនេះ $336x^2$ គឺជាតួដែលមាន x^2 ក្នុងការពន្លាតទ្វេធា $(1+4x)^7$ ។

លំហាត់ជំពូក ៨

១. នៅអាហាររដ្ឋានមានរបៀបឈុតអាហារសម្រាប់បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ភ្ញៀវមួយពេល។ មួយឈុតអាហារមាន បាយ សាច់ បន្លែ និងភេសជ្ជៈ។ សម្រាប់បាយមានបីប្រភេទគឺ បាយ មី និងដំឡូងបារាំង សម្រាប់សាច់មានៈ សាច់គោ ជ្រូក មាន់ សម្រាប់បន្លែមានៈ សណ្តែក កាវ៉ុត ប៉េងប៉ោះ និងភេសជ្ជៈ មាន កូកាកូឡា សាស៊ី ទឹកផ្លែឈើ ស្រាបៀវ។ តើគេអាចបង្កើត ឈុតម្ហូបបានប៉ុន្មានរបៀប?
២. ចូររកចំនួនពាក្យ (ពាក្យមានន័យ ឬ ពាក្យគ្មានន័យ) ដែលកើតឡើងពីតួអក្សរនៃពាក្យ *SIMPLE, SECONDARY* ។
៣. ក្នុងចំណោមសិស្សប្រុស 5 នាក់ និងសិស្សស្រី 8 នាក់ ដែលមានស្នាដៃល្អក្នុងការតែងកំណាព្យ ត្រូវ ជ្រើសរើសសិស្សប្រុស 3 នាក់ និងសិស្សស្រី 4 នាក់ ឡើងបង្ហាញស្នាដៃតាមលំដាប់មុនក្រោយ។ តើគ្រូអាចជ្រើសរើសសិស្សទាំងនេះបានប៉ុន្មានរបៀប?
៤. បងប្អូនប្រុស 3 នាក់ និងស្រី 2 នាក់ ឈរជួរថតរូប។ តើគេអាចឈរបានប៉ុន្មានរបៀប បើមាន ក្មេងប្រុស 2 នាក់ឈរចុងសងខាង។
៥. រកចំនួននៃការតម្រូវបត្រអក្សររបស់ពាក្យ *INCLUDE* បើ
  - ក. គ្រប់ព្យញ្ជនៈនៅជាប់គ្នា
  - ខ. គ្មានព្យញ្ជនៈ 2 ណានៅជាប់គ្នា
  - គ. ការតម្រូវបន្តិមួយៗចាប់ផ្តើមដោយព្យញ្ជនៈ និងបញ្ចប់ដោយស្រះ។
៦. រកចំនួននៃចំនួនដែលនៅចន្លោះ 2000 និង 5000 ហើយមានលេខខុសៗគ្នា ដោយប្រើលេខ 1,2,4,5,7 និង 8 ។
៧. នៅលើថតទម្រង់មួយមានតម្រូវសៀវភៅ គណិតវិទ្យា 4 រូបវិទ្យា 3 និងគីមីវិទ្យា 2។ តើគេអាចរៀប បានប៉ុន្មានរបៀបបើ៖
  - ក. សៀវភៅរូបវិទ្យា 3 នៅជាប់គ្នា
  - ខ. សៀវភៅគីមីមិននៅជាប់គ្នា
  - គ. សៀវភៅរូបវិទ្យាមិននៅជាប់គ្នា។

- ៨. ក្មេងប្រុស 4នាក់ និងក្មេងស្រី 5នាក់ឈរតម្រៀបគ្នាជារាជ្យ។
  - ក. រកចំនួនរបៀបដែលអាចឈរបាន
  - ខ. រកចំនួនរបៀបឈរដើម្បី៖
    - a 2នាក់ដំបូងជាក្មេងស្រី
    - b ម្នាក់ដំបូងជាក្មេងប្រុស និងម្នាក់ខាងចុងជាក្មេងស្រី
    - c ក្មេងប្រុសនៅឈរជិតគ្នា
    - d គ្មានក្មេងស្រីណាឈរជិតគ្នា។
- ៩. ហាងមួយមានរាវយីត 7 ពណ៌សុទ្ធតែជាពណ៌ដែលសុខចូលចិត្តទាំងអស់ ប៉ុន្តែសុខមានប្រាក់ទិញបានត្រឹមតែរាវយីត 3 ប៉ុណ្ណោះ។ តើសុខមានជម្រើសប៉ុន្មានរបៀប ដើម្បីយករាវយីតបីនេះ?
- ១០. ក្រុមកីឡាករមានមនុស្ស 10នាក់ ដែលមានស្រី 4 នាក់និងបុរស 6នាក់។ គេរើសកីឡាករ 4នាក់ ដើម្បីធ្វើការប្រកួតគ្នា។ រកចំនួនរបៀបដែលជ្រើសរើសដើម្បី៖
  - ក. កីឡាករដែលត្រូវប្រកួតមានភេទដូចគ្នា
  - ខ. កីឡាករត្រូវប្រកួតមានចំនួនស្រីស្មើនិងចំនួនបុរស
- ១១. គ.ក្រុមប្រកួតមានបុរសឈ្មោះ A ឬក្រុមមានបុរសឈ្មោះ B ប៉ុន្តែមិនមែនជាក្រុមមានបុរសឈ្មោះ A និង B ។
- ១២. មានសិស្ស 10នាក់ស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមក្នុងការងារសង្គមរបស់សហគមន៍។ ប្រធានសហគមន៍ចែកសិស្ស 5 នាក់ចុះតាមភូមិដើម្បីផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ប្រជាជន 3នាក់ជួយកិច្ចការរដ្ឋបាល និង 2នាក់ចុះស្រង់ព័ត៌មាន។ តើប្រធានអាចចែកសិស្សតាមក្រុមបានប៉ុន្មានរបៀប?
- ១៣. គេជ្រើសរើសសិស្ស 5នាក់ក្នុងចំណោមសិស្សស្រី 7នាក់ និងសិស្សប្រុស 10នាក់ឲ្យចូលរួមប្រជុំការងារ។ តើគេអាចរើសសិស្ស 5 នាក់នេះបានប៉ុន្មានរបៀបដើម្បី៖
  - ក. គ្មានលក្ខខណ្ឌ?
  - ខ. មានសិស្សស្រី 3 នាក់ និងប្រុស 2 នាក់?
  - គ. មានសិស្សស្រីយ៉ាងតិចម្នាក់?

១៤. ក្នុងកម្រងសំណួរពហុធើ្វសរើសមាន 5 សំណួរដែលសំណួរនីមួយៗមានចម្លើយ 3 ។ គេអាច ធើ្វសរើសយកចម្លើយបានតែមួយគត់ ក្នុងមួយសំណួរ។ តើគេអាចបានកម្រងចម្លើយប៉ុន្មាន របៀបខុសគ្នា?

១៥. ចូររកមេគុណរបស់ x^4 និង x^5 ក្នុងការពន្លាតទ្វេណា $\left(1 - \frac{x}{2}\right)^{12}$ ។

១៦. ចូររកមេគុណរបស់ x^2 ក្នុងការពន្លាតកន្សោម $1 - 2x^5 + 1 + 3x^9$ ។

១៧. បញ្ជាក់ថា $C_{n,0} - C_{n,1} + C_{n,2} + \dots + (-1)^n C_{n,n} = 0$ ។

១៨. ចូរសរសេរ 4 តួដំបូងតាមស្វ័យគុណកើននៃ y ក្នុងការពន្លាតទ្វេណានៃកន្សោម:

ក. $1 - 3y^8$ ខ. $\left(1 + \frac{2y}{3}\right)^8$ ។

១៩. គេពន្លាតទ្វេណានៃកន្សោមនីមួយៗខាងក្រោម

ក. រកតួដែលមាន x^{12} ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតកន្សោម $1 + 2x^2^8$

ខ. រកតួដែលមាន x^3 ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតកន្សោម $\left(x - \frac{2}{x^2}\right)^{12}$ ។

២០. រកមេគុណនៃ x^6 និង x^8 ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតទ្វេណា $\left(1 + \frac{x^2}{2}\right)^{10}$ ។ ទាញរកមេគុណនៃ x^8 ក្នុងលទ្ធផល

ពន្លាតទ្វេណា $2x^2 + 3 \left(1 + \frac{x^2}{2}\right)^{10}$ ។

២១. ក្នុងការពន្លាតទ្វេណាខាងក្រោមនេះ ចូរសរសេរតួទី 7 រាប់តាមលំដាប់ស្វ័យគុណកើននៃ x

ក. $\left(2 + \frac{x^2}{2}\right)^{11}$ ខ. $\left(2x - \frac{1}{x^2}\right)^{12}$ ។

២២. ក្នុងកម្រងបទចម្រៀង 10 បទ ដែល 5 បទជាចម្រៀងរបស់លោកស៊ីន ស៊ីសាមុត 3 បទជារបស់ លោក ស្រី រស់ សេរីសុទ្ធា និង 2 បទរបស់អ្នកនាង ហួយ មាស ។ គេចង់ធើ្វសរើស

ចម្រៀង 4 បទ ដើម្បីច្រៀងកំដរទារម្មណ៍ក្នុងពិធីដប់ល្បែងមួយ។ តើគេអាចធើ្វសរើសចម្រៀង 4 បទនេះបានប៉ុន្មានរបៀប:

ក. មិនប្រកាន់ជាបទរបស់អ្នកណា?

ខ. 2 បទជារបស់លោកស៊ីន ស៊ីសាមុត 1 បទជារបស់លោកស្រី រស់ សេរីសុទ្ធា និង 1 បទជា របស់អ្នកនាង ហួយ មាស?

គ. យ៉ាងតិចមានមួយបទម្នាក់? ឃ. ជាបទចម្រៀងរបស់ម្ចាស់ដើមតែ 2 នាក់គត់?

ដំណោះស្រាយលំហាត់ ជំពូក ៨

១. ចំនួនរបៀបក្នុងការបង្កើតឈុតម្ហូប

យើងដឹងថាមួយឈុតអាហារមាន បាយ សាច់ បន្លែ និង ភេសជ្ជៈ

-បាយមានបីប្រភេទ គេបាន C_3^1 របៀប ក្នុងការជ្រើសរើសបាយ

-សាច់មានបួនប្រភេទ គេបាន C_4^1 របៀប ក្នុងការជ្រើសរើសសាច់

-បន្លែមានបីប្រភេទ គេបាន C_3^1 របៀប ក្នុងការជ្រើសរើសបន្លែ

-ភេសជ្ជៈមានបួនប្រភេទគេបាន C_4^1 របៀប ក្នុងការជ្រើសរើសភេសជ្ជៈ

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបក្នុងការបង្កើតឈុតម្ហូបមាន

$$C_3^1 \times C_4^1 \times C_3^1 \times C_4^1 = 3 \times 4 \times 3 \times 4 = 144 \text{ របៀប។}$$

២. -ចំនួនពាក្យដែលកើតឡើងពីតួអក្សរនៃពាក្យ SIMPLE គឺ $6! = 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 720$ ពាក្យ។

-ចំនួនពាក្យដែលកើតឡើងពីតួអក្សរនៃពាក្យ SECONDARY គឺ

$$9! = 9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 362880 \text{ ពាក្យ។}$$

៣. ចំនួនរបៀបក្នុងការជ្រើសរើសសិស្ស

-ត្រូវមាន $P(5,3)$ របៀបក្នុងការជ្រើសរើសសិស្សប្រុស និងមាន $P(8,4)$ ក្នុងការជ្រើសរើសសិស្ស

ស្រី។ ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលត្រូវអាចជ្រើសរើសសិស្សគឺ

$$P(5,3) \times P(8,4) = \frac{5!}{2!} \times \frac{8!}{4!} = 100800 \text{ របៀប។}$$

៤. ចំនួនរបៀបដែលរៀបក្មេងប្រុសពីរនាក់ឈរខាងចុងសងខាង

-យើងមាន C_3^1 របៀបក្នុងការរើសក្មេងប្រុសមុនមករៀបនិងមាន C_2^1 របៀបក្នុងការរើសក្មេងប្រុស

ចុងក្រោយមករៀប និងមាន $3!$ របៀប ក្នុងការរៀបក្មេងប្រុសម្នាក់ និងក្មេងស្រីពីរនាក់ទៀតនៅ

កណ្តាល

$$\text{គេបាន } C_3^1 \times 3! \times C_2^1 = 3 \times 3! \times 2 = 36 \text{ របៀប។}$$

៥. ចំនួនតម្រៀប

ក. គ្រប់ព្យញ្ជនៈនៅជាប់គ្នា

ក្នុងពាក្យ INCLUDE មានព្យញ្ជនៈចំនួន 4 និង (ស្រះចំនួន 3 គេចាត់ទុកព្យញ្ជនៈទាំង 4 ស្ថិតនៅកន្លែងតែមួយវាជាតម្រៀបនៃ 4 ធាតុរួមជាមួយ (ស្រះបីកន្លែងទៀត គឺជាតម្រៀបបួនទីតាំងដែរ ចំនួនតម្រៀបដែលព្យញ្ជនៈនៅជាប់គ្នាគឺ $4 \times 4! = 576$ របៀប។

ខ. គ្មានព្យញ្ជនៈណានៅជិតគ្នា រួចឆ្លាស់តាមលំដាប់ត្រូវដាក់ព្យញ្ជនៈនៅមុខគេ រួចឆ្លាស់តាមលំដាប់ គេបានចំនួនតម្រៀបគឺ $4 \times 3! = 144$ តំរៀប។

គ. ការតម្រៀបនីមួយៗផ្ដើមដោយព្យញ្ជនៈបញ្ចប់ដោយ (ស្រះ

-យើងមាន 4 ជម្រើសក្នុងការរើសព្យញ្ជនៈដាក់នៅខាងមុខ (C_4^1) និងមាន 3 ជម្រើសក្នុងការរើស (ស្រះដាក់នៅខាងក្រោយ (C_3^1) ហើយមាន 5! របៀប ក្នុងការតម្រៀបព្យញ្ជនៈបីនិង (ស្រះពីរផ្សេងទៀត ចំនួនតម្រៀបនេះគឺ $4 \times 5 \times 3 = 1440$ របៀប។

៦. រកចំនួន x ដែល $2000 < x < 5000$ ចំនួន x នៅខ្ទង់ពាន់ មានពីរជម្រើសសម្រាប់ការជ្រើសរើសបន្ទាប់មកគេត្រូវជ្រើសរើសបីទីតាំងទៀត ដែលជាតម្រៀប 3 ពីក្នុង 5 លេខ

ដូចនេះ ចំនួន x មាន $2 \times P(5,3) = 2 \times 5 \times 4 \times 3 = 120$ របៀប។

៧. ក. ចំនួនរបៀបក្នុងការរៀបសៀវភៅរូបវិទ្យាបីក្បាលជាប់

-ចំនួនសៀវភៅរូបវិទ្យានៅជាប់គ្នា យើងចាត់ទុកថាវានៅមួយកន្លែង ហើយអាចឆ្លាស់គ្នាបាន 3! ដូចនេះ ចំនួនរបៀបនេះគឺ $3 \times 7! = 30240$ របៀប។

ខ. សៀវភៅគីមីមិននៅជាប់គ្នា

ក្នុង 9! ជាចំនួនរបៀប ក្នុងការតម្រៀបសៀវភៅខាងលើអាចសៀវភៅគីមីនៅឬមិននៅជាប់គ្នា។ យើងមាន $8 \times 2!$ របៀប ដែលសៀវភៅគីមីនៅជាប់គ្នា។

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលសៀវភៅគីមីមិននៅជាប់គ្នាគឺ $9! - 8 \times 2! = 282240$ របៀប។

គ. សៀវភៅរូបវិទ្យាមិននៅជាប់គ្នា

ក្នុង 9! ជាចំនួនរបៀបក្នុងការតម្រៀបសៀវភៅខាងលើអាចសៀវភៅរូបវិទ្យានៅ ឬមិននៅជាប់គ្នា

ឧបមាថាស្បែកកៅស៊ូបរិទ្យានៅជាប់គ្នាបី ក្បាល ឬពីរក្បាល

-ករណីស្បែកកៅស៊ូបរិទ្យានៅជាប់គ្នាពីរក្បាល យើងមាន $8 \times 2! - 7 \times 2!$ របៀប

-ករណីស្បែកកៅស៊ូបរិទ្យានៅជាប់គ្នាបីក្បាល យើងមាន $7 \times 3!$ របៀប

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលស្បែកកៅស៊ូបរិទ្យាមិននៅជាប់គ្នាគឺ $9! - [(8 \times 2! - 7 \times 2!) + 7 \times 3!]$
 $9! - [(8 \times 2! - 7 \times 2!) + 7 \times 3!] = 262080$ របៀប។

៨. ក. ចំនួនរបៀបដែលអាចឈរបាន

គេបាន $9! = 9 \times 8 \times 7 \times \dots \times 1 = 362880$ របៀប។

ខ. a) ពីរនាក់ដំបូងជាក្មេងស្រី

-គេមាន $P(5, 2)$ របៀបក្នុងការជ្រើសរើសក្មេងស្រីពីរនាក់ ដំបូងបន្ទាប់មកយើងមាន $7!$ របៀប

ទៀតក្នុងការរៀបក្មេងប្រុស 4 នាក់ និងក្មេងស្រីបីនាក់ទៀត។

ចំនួនរបៀបគឺ $P(5, 2) \times 7! = 20 \times 5040 = 100800$ របៀប។

b) ម្នាក់ដំបូងជាក្មេងប្រុស និងម្នាក់ខាងចុងជាក្មេងស្រី

-យើងមាន C_4^1 ជម្រើសក្នុងការរើសក្មេងប្រុសម្នាក់ដំបូង

-យើងមាន C_5^1 ជម្រើសក្នុងការរើសក្មេងស្រីម្នាក់ចុងក្រោយ

-និងមាន $7!$ របៀបក្នុងការរៀបក្មេងស្រី ក្មេងប្រុសកណ្តាល

ចំនួនរបៀបនេះគឺ $C_4^1 \times 7! \times C_5^1 = 4 \times 5040 \times 5 = 100800$ របៀប។

c) ក្មេងប្រុសឈរនៅជិតគ្នា

-ក្មេងប្រុសឈរនៅជិតគ្នា យើងមាន $4!$ របៀប ក្នុងការរៀបពួកគេអោយនៅឈរជិតគ្នា

ហើយយើងត្រូវរៀបក្មេងប្រុស ដែលនៅឈរជិតគ្នា នេះជាមួយក្មេងស្រី 5 នាក់ទៀត

ចំនួនរបៀបគឺ

$4 \times 6! = 24 \times 720 = 17280$ របៀប។

d) គ្មានក្មេងស្រីណាឈរជិតគ្នា

-ក្នុង $9!$ របៀបគេមានក្មេងស្រីឈរឬមិនឈរជិតគ្នា

ឧបមាថាក្មេងស្រីឈរនៅជិតគ្នា 2 នាក់ ឬ 3 នាក់ ឬ 4 នាក់ ឬ 5 នាក់

-ករណីក្មេងស្រីឈរនៅជិតគ្នា 2 នាក់ $2 \times 8! - (2 \times 7! - 2 \times 6!)$ របៀប

-ករណីក្មេងស្រីឈរនៅជិតគ្នា 3 នាក់ $7 \times 3! - 2 \times 6!$ របៀប

-ករណីក្មេងស្រីឈរនៅជិតគ្នា 4 នាក់ $4 \times 6! - 2 \times 5!$ របៀប

-ករណីក្មេងស្រីឈរនៅជិតគ្នា 5 នាក់ $5 \times 5!$ របៀប

ដូចនេះ ចំនួនករណីដែលគ្មានក្មេងស្រីណាម្នាក់ឈរជិតគ្នាគឺ

$$9! - [2 \times 8! - (2 \times 7! - 2 \times 6!) + (7 \times 3! - 2 \times 6!) + (4 \times 6! - 2 \times 5!) + 5 \times 5!] = 132240 \text{ រូបបៀប។}$$

- ៩. ចំនួនរូបបៀបដែលសុខអាចទិញរាវបាន
ដើម្បីយករាវយឺតបី គឺជាបន្សំបីធាតុយកចេញពីប្រាំពីរធាតុ

$$C(7,3) = \frac{7!}{(7-3)!3!} = \frac{7!}{4!3!} = 35 \text{ រូបបៀប}$$

ដូចនេះ សុខមាន 35 រូបបៀបក្នុងការជ្រើសរើសរាវយឺតទាំងនោះ។

- ១០. ក. កីឡាករប្រកួតមានភេទដូចគ្នា
កីឡាករប្រកួតមានភេទដូចគ្នា គឺស្រីទាំងបួនឬបុរសទាំងបួន យើងបាន

$$C(4,4) + C(6,4) = 1 + 15 = 16 \text{ រូបបៀប។}$$

- ខ. កីឡាករប្រកួតមានបុរសស្មើ និង ស្រី គឺបុរសពីរនាក់ និង ស្រីពីរនាក់

$$C(4,2) \times C(6,2) = \frac{4!}{2!2!} \cdot \frac{6!}{4!2!} = 6 \times 15 = 90 \text{ រូបបៀប។}$$

- ១១. គ. ក្នុងការជ្រើសរើសបុរសឈ្មោះ A ឬ បុរសឈ្មោះ B មានពីររូបបៀប

$$\text{ក្នុងការជ្រើសរើសមនុស្សបីនាក់ឲ្យចូលក្រុមប្រកួត គឺមាន } C(8,3) = \frac{8!}{5!3!} = 56 \text{ រូបបៀប}$$

ដូចនេះ ចំនួនករណីដែលអាចកើតឡើងគឺ $2 \times 56 = 112$ រូបបៀប។

- ១២. រកចំនួនរូបបៀបដែលប្រធានអាចចែកសិស្សតាមក្រុម
ប្រធានសមាគមន៍ចែកសិស្សជាបីក្រុមតាមមុខតំណែងខុសៗគ្នា
ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើគឺជាចម្លោះបែងចែកបាន។

$$\text{ដូចនេះប្រធានសមាគមន៍អាចចែកសិស្សតាមក្រុមបាន } \frac{10!}{5!3!2!} = 2520 \text{ រូបបៀប។}$$

- ១៣. ក. ចំនួនរូបបៀបក្នុងការរើសសិស្ស 5 នាក់ ដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ
យើងមានសិស្សស្រី 7 នាក់ និង សិស្សប្រុស 10 នាក់
ក្នុងការរើសសិស្ស 5 នាក់ ចូលប្រជុំដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ គឺជាបន្សំនៃ 5 ធាតុយកពី 17 ធាតុ

$$\text{ចំនួនរូបបៀបគឺ } C(17,5) = \frac{17!}{12!5!} = 6188 \text{ រូបបៀប។}$$

- ខ. រកចំនួនរូបបៀបដែល 5 នាក់នោះមាន ស្រី 3 នាក់ និងប្រុស 2 នាក់
យើងមាន $C(7,3)$ រូបបៀបក្នុងការជ្រើសរើសសិស្សស្រី 3 នាក់
និង $C(10,2)$ រូបបៀបក្នុងការជ្រើសរើសសិស្សប្រុស 2 នាក់

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបនេះគឺ $C(7,3) \times C(10,2) = \frac{7!}{4!3!} \times \frac{10!}{8!2!} = 11340$ របៀប។

គ. រកចំនួនរបៀបដែលនៅក្នុង 5 នាក់ នេះមានសិស្សស្រីយ៉ាងតិចម្នាក់

ចំនួនរបៀបដែល 5 នាក់សុទ្ធតែបុរសគឺ $C(10,5) = \frac{10!}{5!5!}$

ចំនួនរបៀបដែលសិស្ស 5 នាក់មានទាំងបុរសនិងស្រី $C(17,5)$

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលយ៉ាងតិចមានសិស្សស្រីម្នាក់

គឺ $C(17,5) - C(10,5) = \frac{17!}{12!5!} - \frac{10!}{5!5!} = 5936$ របៀប។

១៤. ក្នុងការឆ្លើយសំណួរនីមួយៗ មានបីជម្រើស

ដោយយើងមានសំណួរទាំងអស់ចំនួន 5 សំណួរ

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបដែលគេអាចបានកម្រងចម្លើយគឺ $3^5 = 243$ របៀប។

១៥. ចូរគណនាមេគុណរបស់ x^4 និង x^5 ក្នុងការពន្លាតទ្វេធានៃ $(1 - \frac{x}{2})^{12}$ តាមទ្រឹស្តីបទទ្វេធានេប៊ុន

$$\begin{aligned} \left(1 - \frac{x}{2}\right)^{12} &= C(12,0) \cdot 1^{12} + C(12,1) \left(-\frac{x}{2}\right) + C(12,2) \left(-\frac{x}{2}\right)^2 + \dots + C(12,12) \left(-\frac{x}{2}\right)^{12} \\ &= 1 - 12 \cdot \frac{x}{2} + 66 \cdot \frac{x^2}{4} - 220 \cdot \frac{x^3}{8} + 495 \cdot \frac{x^4}{16} - 792 \cdot \frac{x^5}{32} + \dots \\ &= 1 - 6x + \frac{33x^2}{2} - \frac{55x^3}{2} + \frac{495x^4}{16} - \frac{99x^5}{4} + \dots \end{aligned}$$

ដូចនេះ មេគុណនៃ x^4 គឺ $\frac{495}{16}$ និងមេគុណរបស់ x^5 គឺ $-\frac{99}{4}$ ។

១៦. រកមេគុណរបស់ x^2 ក្នុងការពន្លាតកន្សោម $(1 - 2x)^5 (1 + 3x)^9$

តាមទ្រឹស្តីទ្វេធានេប៊ុន

$$\begin{aligned} * (1 - 2x)^5 &= C(5,0) \cdot 1^5 + C(5,1) \cdot 1^4 \cdot (-2x)^1 + C(5,2) \cdot 1^3 \cdot (-2x)^2 + \dots + C(5,5) \cdot (-2x)^5 \\ &= \frac{5!}{(5-0)!0!} - \frac{5!}{(5-1)!1!} \cdot 2x + \frac{5!}{(5-2)!2!} \cdot 4x^2 + \dots \\ &= 1 - 10x + 40x^2 + \dots \end{aligned} \tag{1}$$

$$\begin{aligned} * (1 + 3x)^9 &= C(9,0) \cdot 1^9 + C(9,1) \cdot (3x) + C(9,2) \cdot (3x)^2 + \dots \\ &= \frac{9!}{(9-0)!0!} + \frac{9!}{(9-1)!1!} \cdot 3x + \frac{9!}{(9-2)!2!} \cdot 9x^2 + \dots \\ &= 1 + 27x + 324x^2 + \dots \end{aligned} \tag{2}$$

តាម (1) និង (2) គេបាន $(1-10x+40x^2)(1+27x+324x^2) = 324x^2 - 270x^2 + 40x^2 = 94x^2$
 ដូចនេះមេគុណនៃ x^2 គឺ 94 ។

១៧. បញ្ហាញថា $C(n,0) - C(n,1) + C(n,2) + \dots + (-1)^n C(n,n) = 0$ ។

យើងមាន $(1-x)^n = C(n,0) + C(n,1)(-x) + C(n,2)(-x)^2 + \dots + C(n,n)(-x)^n$

យក $x=1$ យើងបាន $0 = C(n,0) + C(n,1)(-1) + C(n,2)(-1)^2 + \dots + C(n,n)(-1)^n$

$$\Rightarrow C(n,0) - C(n,1) + C(n,2) + \dots + (-1)^n C(n,n) = 0$$

ដូចនេះ $C(n,0) - C(n,1) + C(n,2) + \dots + (-1)^n C(n,n) = 0$ ។

១៨. ចូរសរសេរ បួនតួដំបូងតាមស្វ័យគុណកើននៃ y ក្នុងការពន្លាតទ្វេធានៃកន្សោម

$$\begin{aligned} \text{ក. } (1-3y)^8 &= C(8,0) + C(8,1)(-3y) + C(8,2)(-3y)^2 + C(8,3)(-3y)^3 + \dots \\ &= \frac{8!}{(8-0)!0!} - \frac{8!}{(8-1)!1!} \cdot 3y + \frac{8!}{(8-2)!2!} \cdot 9y^2 - \frac{8!}{(8-3)!3!} \cdot 27y^3 + \dots \\ &= 1 - 24y + 252y^2 - 1512y^3 + \dots \end{aligned}$$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $(1-3y)^8$ គឺ $1 - 24y + 252y^2 - 1512y^3 + \dots$ ។

$$\begin{aligned} \text{ខ. } \left(1 + \frac{2y}{3}\right)^8 &= C(8,0) + C(8,1)\left(\frac{2y}{3}\right) + C(8,2)\left(\frac{2y}{3}\right)^2 + C(8,3)\left(\frac{2y}{3}\right)^3 + \dots \\ &= \frac{8!}{(8-0)!0!} + \frac{8!}{(8-1)!1!} \cdot \left(\frac{2y}{3}\right) + \frac{8!}{(8-2)!2!} \cdot \left(\frac{2y}{3}\right)^2 + \frac{8!}{(8-3)!3!} \cdot \left(\frac{2y}{3}\right)^3 + \dots \\ &= 1 + \frac{16}{3}y + \frac{112}{9}y^2 + \frac{448}{27}y^3 + \dots \end{aligned}$$

ដូចនេះ បួនតួដំបូងនៃការពន្លាត $\left(1 + \frac{2y}{3}\right)^8$ គឺ $1 + \frac{16}{3}y + \frac{112}{9}y^2 + \frac{448}{27}y^3 + \dots$ ។

១៩. ពន្លាតទ្វេធានៃកន្សោម

$$\begin{aligned} \text{ក. រកតួដែលមាន } x^{12} \text{ ក្នុងការពន្លាតកន្សោម } (1+2x^2)^8 \\ (1+2x^2)^8 &= C(8,0) + C(8,1)(2x^2) + C(8,2)(2x^2)^2 + C(8,3)(2x^2)^3 + \dots + C(8,6)(2x^2)^6 + \dots \\ &= 1 + 16x^2 + 112x^4 + 448x^6 + 1120x^8 + 1192x^{10} + 1792x^{12} + \dots \end{aligned}$$

ដូចនេះ តួដែលមាន x^{12} ក្នុងការពន្លាត $(1+2x^2)^8$ គឺ មានមេគុណ 1792 ។

ខ. រកតួដែលមាន x^3 ក្នុងលទ្ធផលពន្លាតកន្សោម

$$\begin{aligned} \left(x - \frac{2}{x^2}\right)^{12} &= C(12,0)x^{12} - C(12,1)x^{11}\left(\frac{2}{x^2}\right) + C(12,2)x^{10}\left(\frac{2}{x^2}\right)^2 - C(12,3)x^9\left(\frac{2}{x^2}\right)^3 + \dots \\ &= x^{12} - 24x^9 + 132x^6 - 1760x^3 + \dots + (-1)^{12} \frac{4096}{x^{24}} \end{aligned}$$

ដូចនេះ តួដែលមាន x^3 ក្នុងការពន្លាតកន្សោម $\left(x - \frac{2}{x^2}\right)^{12}$ គឺមានមេគុណ -1760 ។

២០. រកមេគុណនៃ x^6 និង x^8 ក្នុងលទ្ធផលនៃការពន្លាត $\left(1 + \frac{1}{2}x^2\right)^{10}$

$$\begin{aligned} \left(1 + \frac{1}{2}x^2\right)^{10} &= C(10,0) + C(10,1)\left(\frac{x^2}{2}\right) + C(10,2)\left(\frac{x^2}{2}\right)^2 + C(10,3)\left(\frac{x^2}{2}\right)^3 + C(10,4)\left(\frac{x^2}{2}\right)^4 + \dots \\ &= 1 + 5x^2 + \frac{45x^4}{4} + 15x^6 + \frac{105x^8}{8} + \dots \end{aligned}$$

ដូចនេះ មេគុណ x^6 គឺ 15 និងមេគុណនៃ x^8 គឺ $\frac{105}{8}$ ។

២១. ក្នុងការពន្លាតទ្វេធាខាងក្រោម សរសេរតួទី 7 រាប់តាមលំដាប់ស្វ័យគុណកើននៃ x

ក. $\left(2 + \frac{x^2}{2}\right)^{11}$ តួទី 7 នៃការពន្លាត $\left(2 + \frac{x^2}{2}\right)^{11}$ រាប់តាមលំដាប់ស្វ័យគុណកើននៃ x គឺ

$$C(11,6) \times (2)^5 \left(\frac{x^2}{2}\right)^6 = \frac{11!}{5!6!} \times 2^5 \times \frac{x^{12}}{2^6} = \frac{11 \times 10 \times 9 \times 8 \times 7}{5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} \cdot \frac{x^{12}}{2} = 231x^{12}$$

ខ. $\left(2x - \frac{1}{x^2}\right)^{12} = \left(\frac{1}{x^2} - 2x\right)^{12} = \left[\frac{1}{x^2} + (-2x)\right]^{12}$ តួទី 7 នៃការពន្លាត $\left(2x - \frac{1}{x^2}\right)^{12}$ រាប់តាម

$$\text{ស្វ័យគុណកើននៃ } x \text{ គឺ } C(12,6) \times \left(\frac{1}{x^2}\right)^6 \times (-2x)^6 = \frac{12!}{6!6!} \cdot \frac{1}{x^{12}} \cdot 2^6 x^6 = \frac{59136}{x^6} \text{ ។}$$

២២. រកចំនួនរបៀបដែលគេអាចជ្រើសរើសចម្រៀងបួនបទបើ:

ក. មិនប្រកាន់ជាបទរបស់រដ្ឋកណ្តា

ក្នុងការជ្រើសរើសចម្រៀងបួនបទដោយមិនប្រកាន់ជាបទរបស់រដ្ឋកណ្តាគឺ

$$\text{មានចំនួន } C(10,4) = \frac{10!}{6!4!} = 210 \text{ របៀប។}$$

ខ. 2 បទជាបទរបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត 1 បទជារបស់លោកស្រីរស់សេរីសុទ្ធា និង 1 បទជារបស់រដ្ឋកណ្តា ចំនួនករណីដែលអាចកើតមានគឺ

$$C(5,2) \times C(3,1) \times C(2,1) = \frac{5!}{3!2!} \cdot \frac{3!}{2!1!} \cdot \frac{2!}{1!1!} = 10 \times 3 \times 2 = 60 \text{ របៀប។}$$

គ. យ៉ាងតិចមានមួយបទម្នាក់

ក្នុងការជ្រើសរើសបទចម្រៀង 4 បទក្នុងចំណោម 10 បទដែលយ៉ាងតិចមានមួយបទម្នាក់

គឺយើងអាចជ្រើសបាន(មួយបទជារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត មួយបទជារបស់លោកស្រីរស់

សេរីសុទ្ធា និង ពីរបទដារបស់រដ្ឋកនាងហ្គយមាស)ឬ(មួយបទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត
ពីរបទដារបស់លោកស្រីរស់សេរីសុទ្ធា និង មួយបទដារបស់រដ្ឋកនាងហ្គយមាស)ឬ(ពីរបទដា
របស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត មួយបទដារបស់លោកស្រីរស់សេរីសុទ្ធា និង មួយបទដារបស់រដ្ឋក
នាងហ្គយមាស) ចំនួនករណីដែលអាចកើតឡើងមានគឺ

$$C(5,1) \times C(3,1) \times C(2,2) + C(5,1) \times C(3,2) \times C(2,1) + C(5,2) \times C(3,1) \times C(2,1)$$
$$= 5 \times 3 \times 1 + 5 \times 3 \times 2 + 10 \times 3 \times 2 = 15 + 30 + 60 = 105 \text{ របៀប។}$$

ឃ. ជាបទចម្រៀងរបស់ម្ចាស់ដើមតែ 2 នាក់គត់

បទចម្រៀងរបស់ម្ចាស់ដើមតែ 2 នាក់គត់ គឺ (3 បទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត និង 1 បទដា
របស់លោកស្រីរស់សេរីសុទ្ធា) ឬ (2 បទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត និង 2 បទដារបស់
លោកស្រីរស់សេរីសុទ្ធា) ឬ (1 បទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត និង 3 បទដារបស់លោក
ស្រីរស់សេរីសុទ្ធា) ឬ (3 បទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត និង 1 បទដារបស់រដ្ឋកនាងហ្គយ
មាស) ឬ (2 បទដារបស់លោកស៊ុនស៊ីសាមុត និង 2 បទដារបស់រដ្ឋកនាងហ្គយមាស) ឬ
(3 បទដារបស់រស់សេរីសុទ្ធា និង 1 បទដារបស់ហ្គយមាស) ឬ (2 បទដារបស់រស់សេរីសុទ្ធា និង
2 បទដារបស់ ហ្គយ មាស)។ ចំនួនករណីដែលអាចកើតឡើងមាន៖

$$C(5,3) \times C(3,1) + C(5,2) \times C(3,2) + C(5,1) \times C(3,3) + C(5,3) \times C(2,1)$$
$$+ C(5,2) \times C(2,2) + C(3,3) \times C(2,1) + C(3,2) \times C(2,2)$$
$$= 10 \times 3 + 10 \times 3 + 5 \times 1 + 10 \times 2 + 10 \times 1 + 2 \times 1 + 3 \times 1 = 30 + 30 + 5 + 20 + 10 + 2 + 3$$
$$= 100 \text{ របៀប។}$$

ដូចនេះ ចំនួនរបៀបបទចម្រៀងរបស់ម្ចាស់ដើមតែពីរនាក់គត់ គឺមាន 100 របៀប ។

